

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2015

VISUELE KUNSTE V1

PUNTE: 100

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 19 bladsye.

RIGLYNE:

Dit word van jou verwag om die volgende te demonstreer:

- Die gebruik van die korrekte kunsterminologie.
- Die gebruik en aanwending van visuele analise en kritiese denke.
- Skryf- en navorsingsvaardighede binne 'n historiese en kulturele verband.
- Die plasing van spesifieke voorbeelde binne 'n kulturele, sosiale en historiese verband.
- 'n Begrip van kenmerke/verskillende kreatiewe style.

INSTRUKSIES AAN KANDIDATE

Lees die volgende instruksies voordat jy besluit watter vrae om te beantwoord:

1. Beantwoord enige VYF vrae vir 'n totaal van 100 punte.
2. Vrae en onderafdelings moet duidelik en korrek genommer word.
3. Vrae verskyn op die linkerhandse bladsy, met visuele bronne op die regterhandse bladsy.
4. Maak seker dat jy na die gereproduseerde visuele bronne verwys waar dit verlang word.
5. Inligting reeds in een vraag bespreek, sal nie punte verdien indien dit in ander antwoorde herhaal word nie. Kruisverwysings na kunswerke is toelaatbaar.
6. Benoem die kunstenaar en titel van elke kunswerk wat jy in jou antwoorde bespreek. Onderstreep die benaming van 'n kunswerk of die naam van 'n gebou.
7. Skryf netjies en leesbaar.
8. Skryf in 'n duidelike, kreatiewe en gestruktureerde wyse, **terwyl jy volsinne en paragrawe gebruik** volgens die instruksies vir elke vraag. 'n Lys met feite/tabelle is nie aanvaarbaar nie en dien slegs as riglyne in jou opstelbeplanning.
9. Gebruik die volgende riglyne vir die lengte van jou antwoorde, volgens die puntetoekenning:

6–8 punte: 'n minimum van $\frac{1}{2}$ – $\frac{3}{4}$ bladsy
10–14 punte: 'n minimum van $\frac{1}{2}$ bladsy(e)
20 punte: 'n minimum van 2 bladsye

WOORDELYS

Gebruik die volgende woordelys om te verseker dat jy verstaan hoe om 'n spesifieke vraag te benader:

Estetika:	Teorie van skoonheid en kuns en die begrip van pragtige dinge. (Skoonheidsleer)
Analiseer:	'n Uitvoerige en logiese bespreking van die formele elemente soos lyn, kleur, toon, formaat en komposisie van die kunswerk.
Vergelyk:	Dui verskille en ooreenkomste aan in 'n ordelike volgorde binne dieselfde argument.
Kontekstualiseer:	Verband tot, of afhanklikheid van die inligtingsraamwerk; verband tot die situasie, tyd (era) en plek waartoe die inligting behoort.
Bespreek:	Bied jou opinie aan met redes vir jou stellings.
Verduidelik:	Verskaf verklarende redes met jou uiteensetting.
Interpreteer:	Analiseer en evalueer (verskaf 'n ingeligte mening) 'n kunswerk. Plaas dit binne historiese, kulturele, sosiale ens. verband en staaf jou bevindings deur na spesifieke soortgelyke voorbeelde te verwys.
Evalueer:	Toon insigryke en ontledende kommentaar in die lig van vergelykende waarde van 'n kunswerk binne die breër prentjie van die wêreld.
Bevestig:	Om te ondersteun/motiveer met bewys of getuienis.
Staaf:	Om te bevestig met ondersteunende bewyse.
Vermeld:	Verskaf presiese feite en sê reguit wat jy dink – gee jou mening asook 'n verduideliking.
Visuele bronne:	Die gereproduseerde afbeeldinge wat in die eksamensvraestel verskaf word.

VRAAG 1**DIE STEM VAN OPKOMENDE KUNSTENAARS**

In hierdie gereproduseerde kunswerke, dra die omgewing van elke plek op verskeie maniere tot die atmosfeer by. Ander faktore as die letterlike omgewing, mag ook veelseggende rolle in die oordrag van die boodskap of betekenis speel.

1.1 Bestudeer FIGUUR 1a en FIGUUR 1b. Met verwysing na die bostaande stelling, verduidelik in twee afsonderlike paragrawe van ongeveer driekwart bladsy elk, hoe die kunstenaars mense en leefstyle oortuigend gedokumenteer het, met die volgende ingesluit:

- Komposisie
- Toepassing van kunselemente
- Duidelike invloede op die style

(6)

1.2 Met verwysing na FIGUUR 1a, bespreek in die vorm van 'n kort opstel van ongeveer 'n halwe bladsy hoe hierdie kunswerk van Ngatane, hoewel ander media gebruik is, ooreenstemmend is tot die kunswerk van Sihlali in FIGUUR 1b.

Verwys na die volgende:

- Gebruik van media en tegnieke
- Stemming of afgebeelde atmosfeer
- Tema/boodskap

(6)

1.3 Kies TWEE kunstenaars wat interaksie tussen mense en omgewing in hul gemeenskap weergee. Bespreek EEN werk van elk wat jy bestudeer het.

Jy mag NIE werke gebruik wat in hierdie vraestel voorkom NIE. Jou bespreking van een tot een en 'n halwe bladsye oor die werke wat jy bestudeer het, moet die volgende insluit:

- Name van kunstenaars en titels van kunswerke
- Belangrike aspekte van elke komposisie
- Spesifieke onderwerp in elke kunswerk
- Gebruik van media en tegnieke
- Formele elemente deur die kunstenaars gebruik

(8)

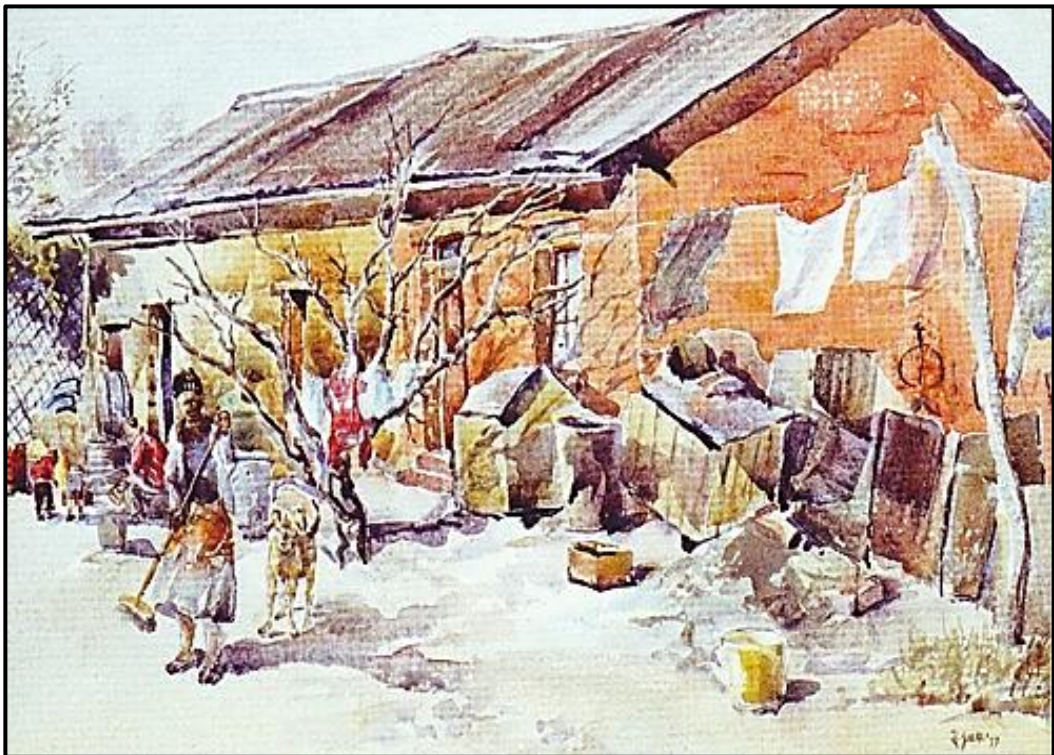
[20]

Veelseggend: belangrik; ernstig; merkwaardig

Oortuigend: geloofbaar; sterk; kragtig

FIGUUR 1a: Ephraim Ngatane, *Woonbuurt*, 1969, olieverf op paneel.

FIGUUR 1b: Durant Sihlali, *Kiptown Woonbuurt*, 1960s, waterverf.

VRAAG 2**SUID-AFRIKAANSE KUNSTENAARS BEÏNVLOED DEUR AFRIKA EN/OF INHEEMSE KUNSVORMS**

Sommige kunstenaars gebruik tradisionele media met 'n moderne benadering, terwyl ander moderne media aanwend met sigbare tradisionele invloed.

2.1 Bestudeer die visuele illustrasies in FIGURE 2a en 2b. Verduidelik in 'n kort opstel van ongeveer een bladsy, hoe die kunstenaar van die werk in FIGUUR 2b daarin geslaag het om die essensie van Afrika vas te vang in verband met die bogemelde aanhaling, met verwysing na:

- Komposisie en elemente
- Materiale
- Stemming soos in verband tot Afrika
- Impak van die werk

(10)

2.2 Kies TWEE kunswerke deur twee verskillende Suid-Afrikaanse kunstenaars wat elk kulturele invloede weergee. Analiseer beide werke in 'n opstel van ongeveer een en 'n halwe bladsy. Moet nie enige werke gebruik wat in hierdie vraestel voorkom nie.

Sluit die volgende in:

- Name van kunstenaars en hul werke
- Kulturele invloede sigbaar
- Tegnieke en style
- Betekenisvolle doel deur elke kunswerk oorgedra

(10)

[20]

Oorgedra: gedra; gestuur

FIGUUR 2a: Inheemse Ndebele muurskilde in Suid-Afrika.

FIGUUR 2b: Esther Mahlangu, *BMW Kunsmotor*, emaljeverf op motor, 1991.

VRAAG 3**SOSIO-POLITIEKE KUNS – INSLUITEND WEERSTANDSKUNS VAN DIE 1970's EN 1980's**

Sommige kunstenaars maak doelbewus nie mooi prente nie. Hulle ontbloot eerder of bevraagteken sake as werkers in die samelewing.

Dikwels is daar verskeie vlakke van betekenis in 'n enkele kunswerk.

- 3.1 Bestudeer die visuele illustrasie in FIGUUR 3a. Verwys in 'n paragraaf van minstens 'n halwe bladsy na die bogenoemde aanhaling en bespreek/verduidelik die sake wat jy in staat is om te identifiseer.

Verwys na die volgende:

- Lyftaal
- Simboliese beelde
- Gebruik van materiale
- Elemente en beginsels ter ondersteuning van boodskap toegepas (6)

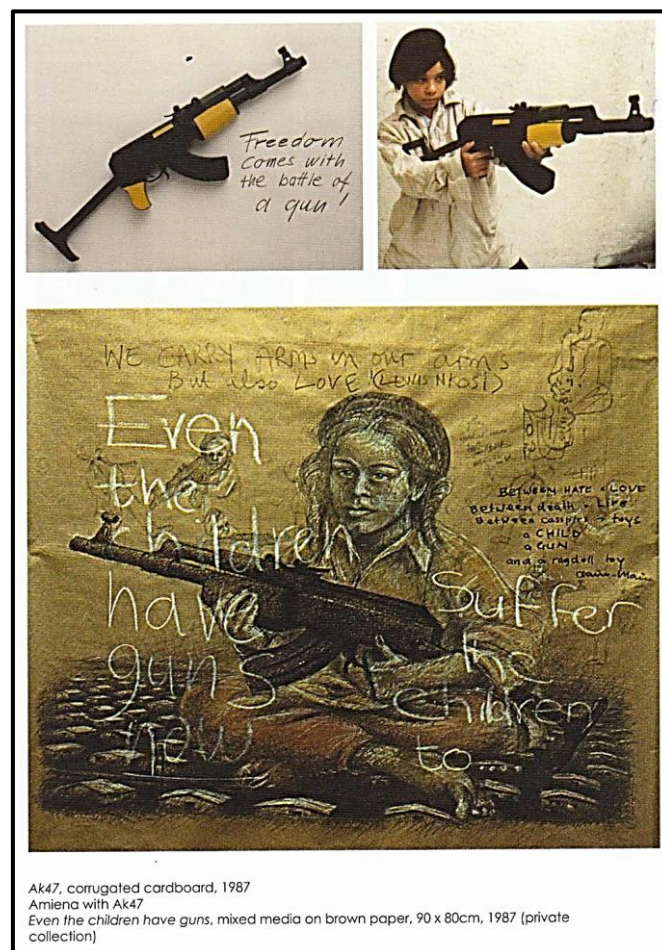
- 3.2 Vertel kortliks in 'n paragraaf van ongeveer 'n halwe bladsy die verhaal van die beskrywende kunswerk deur Zylla weergegee in FIGUUR 3b en verduidelik hoe die keuse van sy materiale en tegnieke impak aan sy boodskap kon gee. (5)

- 3.3 Kies en benoem minstens EEN kunswerk wat jy bestudeer het en evalueer die kunstenaar se hantering van 'n sosio-politieke kwessie in Suid-Afrika, in minstens 'n halwe bladsy. Verwys na die volgende op 'n verstaanbare wyse:

- Name van kunstenaar(s) en kunswerk(e)
 - Beskrywing van komposisie(s)
 - Die toepaslikheid van die toegepaste kunsbeginsels
 - 'n Analise wat die kwessie/s verduidelik wat die kunstenaar(s) aangespreek het
 - 'n Evaluering van die sukses van die kunstenaar(s) se benadering (9)
- [20]**

FIGUUR 3a: Willie Bester, *1913 Grondgebiedewet*, 1995, gemengde media

FIGUUR 3b: Manfred Zylla, *Selfs die Kinders het Gewere*, 1987, gemengde media op bruinpapier.

VRAAG 4**KUNS, KUNSVLYT EN SPIRITUELE WERKE HOOFSAAKLIK VAN LANDELIKE SUID-AFRIKA**

“Judas Iskariot het ons Here Jesus vir R3,00 verrai sonder om homself af te vra wat hy met die geld sou koop. Julle mense wees versigtig vir geld, want dit is die wortel van sonde.”

- 4.1 Definieer in minstens 'n halwe bladsy die spirituele verhaal wat Muafangejo oorvertel het in die kunswerk van FIGUUR 4a, met verwysing na die bogaande aanhaling, wat in die kunswerk verskyn aan die linkerkant van die verdelingslyn.

Neem die volgende aspekte in oënskou:

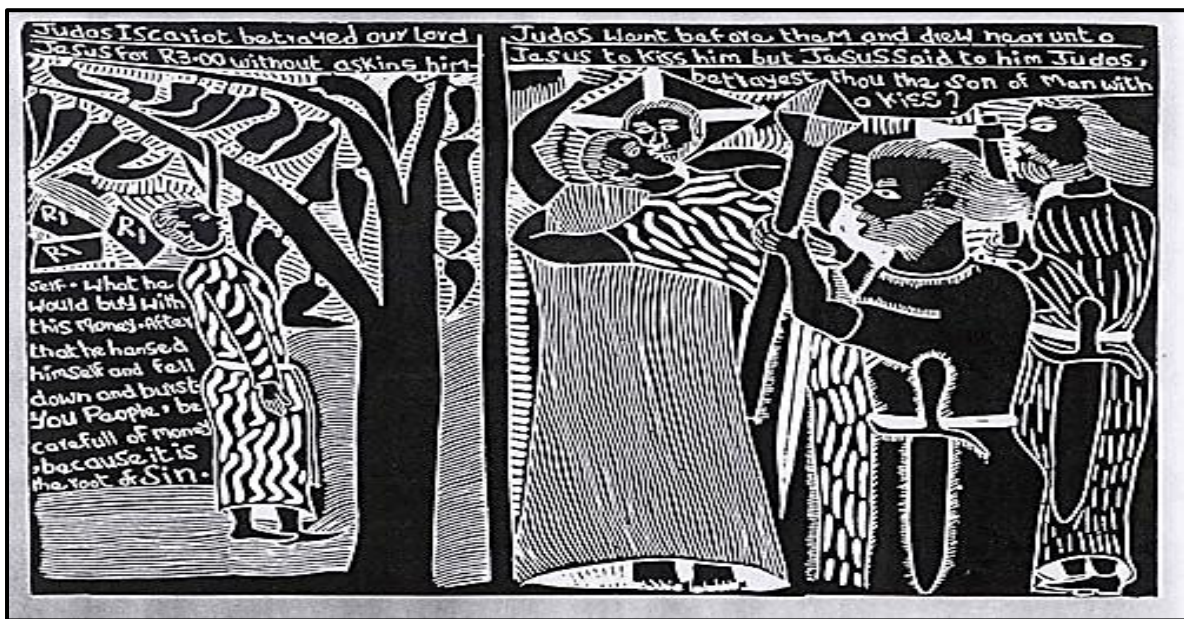
- Die hantering van afbeeldinge wat sonde en gevolge verteenwoordig
 - Gebruik van lyn en vorm
 - Vlyt-tegnieke toegepas
- (8)

- 4.2 Analiseer in 'n opstel van minstens een bladsy, EEN kunswerk elk van enige TWEE kunsvlyt-kunstenaars wat jy bestudeer het.

Verwys duidelik na die volgende:

- Name van kunstenaars
 - Tipes en name van werke
 - Materiale en tegnieke, tradisioneel of kontemporêr
 - Funksie en of boodskap
 - Dekoratiwe waarde verwysend na kunsbeginsels
- (12)
[20]

Kontemporêre kuns: kuns van die 1870's tot vandag

FIGUUR 4a: John Muafangejo, *Judas Iskariot het ons Here Jesus vir R3,00 verrai*, linoosnee, 1973.

VRAAG 5**MULTIMEDIA EN NUWE MEDIA – ALTERNATIEWE KONTEMPORÊRE EN POPULÊRE KUNSVORMS IN SUID-AFRIKA**

Dit word gesê dat die interaksie tussen kunswerk en kyker op 'n veel wyer vlak uitgedaag kan word wanneer nie-tradisionele media en/of tegnieke deur die kunstenaar gebruik word.

- 5.1 Gedagtig aan die aanhaling hierbo, verduidelik in 'n halwe bladsy hoe Hassan alternatiewe materiale EN tegnieke gebruik het, soos te sien in FIGUUR 5a, om 'n intieme betrokkenheid tussen die kunswerk en die kyker te skep. (4)

- 5.2 Bestudeer die kunswerk van FIGUUR 5b en bespreek in 'n opstel van ongeveer 'n driekwart bladsy, die volgende:

- Aanwending van kunselemente en beginsels
- Invloede van styl en/of ander invloede
- Kontemporêre hantering van multimedia (6)

- 5.3 Indien jy multimedia en nuwe media bestudeer het, herroep een uitvoerige kunswerk, of twee minder deurwerktes.

Herroep en analyseer in opstelvorm van minstens een bladsy, een of twee kunswerke in multimedia waar die kunstenaar(s) alternatiewe uitdrukking weergegee het, met bewys vir elk van die volgende:

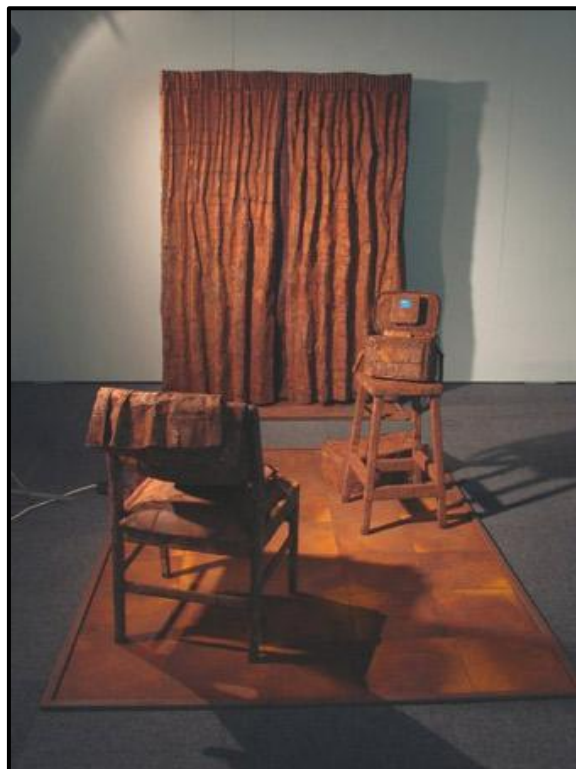
- Benoem die kunstenaar(e) sowel as die titel(s) van die kunswerk(e)
 - Beskrywing en analise
 - Inhoud en gebruik van materiale en tegnieke
 - Betekenis en konsepte wat jy kan bewys (10)
- [20]**

Uitvoerig: oordrewe; dekoratief; noukeurig uitgewerk

Alternatief: nog een; plaasvervanger; ander

FIGUUR 5a: Kay Hassan, *Die Vlucht*, Papierkonstruksie en gevonde voorwerpe, Installasie besonderhede.

FIGUUR 5b: Jan van der Merwe, *Dit is Koud Buite*, 2004, Installasie: Gebonde objekte, geroeste metaal, TV-monitor, DVD-speler.

VRAAG 6**POST-1994 – DEMOKRATIESE IDENTITEIT IN SUID-AFRIKA**

Identiteit is altyd iets individueel, sosiaal en kultureel. In sommige kulture mag moderne lewe en ander faktore selfs bydra tot verwarring.

- 6.1 Skryf 'n opstel van ongeveer 'n driekwart bladsy en bespreek hoe die individuele kunstenaars die uitdrukking van identiteit in verband bring tot koloniale invloed soos te sien in FIGUUR 6a, asook die blanke man in post-Apartheid Suid-Afrika soos in FIGUUR 6b te sien.

Verwys na die volgende:

- Formele kunselemente
- Styl en tegniek
- Die kommentaar wat hierdie kunstenaars blykbaar maak (8)

- 6.2 Skryf 'n opstel van minstens een tot een en 'n halwe bladsye en bespreek enige TWEE kunswerke wat jy bestudeer het, waar kwessies van identiteit in Suid-Afrika weergegee word.

Die volgende moet in jou antwoord ingesluit wees:

- Name van kunstenaar/s en titels van werke
 - Elemente en moontlike koppeling aan styl
 - Gebruik van materiale en tegnieke
 - Kwessies van identiteit in elke werk (12)
- [20]**

FIGUUR 6a: Claudette Schreuders, *Die Eienaar van Twee Swempakke*, 2000, jakarandahout en emaljeverf.

FIGUUR 6b: Conrad Botes, *Huilende Sombies*, 2007, emalje-verf op glas, Drie van 'n reeks.

VRAAG 7**GESLAGSKWESSIES: MANLIKHEID EN VROULIKHEID**

“Cowboys huil nie” en “dit is pynlik om pragtig te wees”, is opmerkings wat nie altyd ligtelik geneem word nie, dikwels met opvallende of versteekte gevolge.

7.1 Bespreek die rol van die populêre media in verband met die selfbeeld van enige geslag, manlik of vroulik, met verwysing na beide die kunswerke in FIGURE 7a en 7b. Doen dit in opstelvorm van ongeveer een bladsy, met die volgende in gedagte:

- Gebruik van titel
- Komposisie
- Styl en benadering
- Formele elemente van kuns

(8)

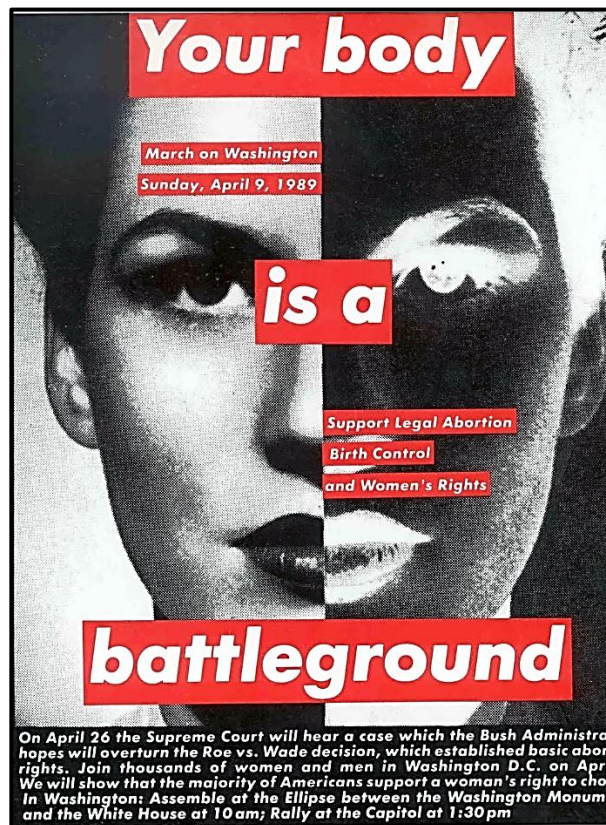
7.2 Geslagsrolle in die samelewing het kwessies geword van manlike en/of vroulike identiteit. Skryf 'n opstel van ongeveer een tot een en 'n halwe bladsy, oor enige TWEE kunstenaars wat jy bestudeer het, in wie se werke manlike en/of vroulike identiteit aangespreek word. Benoem, beskryf en evalueer die werke.

Sluit die volgende in jou antwoord in:

- Name van kunstenaars en titels van werke
- Komposisie en benadering
- Vergelyk formele elemente en toegepaste beginsels
- Vergelyk stemming
- Vergelyk impak

(12)

[20]

FIGUUR 7a: Barbara Kruger, *Ongetiteld (Jou Liggaam is 'n Slagveld)*, 1989, collage.

FIGUUR 7b: Diane Victor, *"Weighting and Wanting"*, 2005, etswerk.

VRAAG 8**ARGITEKTUUR IN SUID-AFRIKA**

Paragon Argitekte in Johannesburg, het ooreengekom dat al hul ontwerpe verantwoordelik volhoubaar sal wees. Hierdie ooreenkoms waarborg leefstyl-gedrewe elegansie in hulle ontwerpe van baie futuristiese voorkoms, as verbasende kundigheid.

8.1 Met die bogenoemde ooreenkoms in gedagte, bestudeer die afbeelding van die konstruksie in FIGUUR 8a. Skryf 'n opstel van een bladsy, waarin jy die innoverende kundighede uitlig, met verwysing na die bogemelde stelling. Jy mag gedagtes oor die volgende insluit:

- Beginsels van ontwerp toegepas
- Invloede en kreatiewe denke
- Besondere kenmerke
- Doelwitte en effektiewe funksionaliteit

(8)

8.2 Analiseer duidelik TWEE geboue deur enige kontemporêre Suid-Afrikaanse argitek/te in 'n opstel van ongeveer een tot een 'n halwe bladsy. Een van hierdie twee geboue mag die een wees te sien in FIGUUR 8b, OF 'n ander een wat jy bestudeer het.

Bespreek die vorme, materiaal en ontwerpe wat beide plaas in 'n kategorie van uitstaande impak.

Die volgende aspekte mag daadwerklik relevant wees:

- Name van argitekte/maatskappye en geboue
- Spesiale kenmerke
- Uitsonderlike materiale, tegnologie en ontwerp
- Ekologiese oorwegings
- Omgewingskwessies
- Funksionaliteit

(12)
[20]

Volhoubaar: houbaar; werkbaar

Elegansie: stylvolheid; deftig

FIGUUR 8a: Paragon Argitekte, Departement van Kuns, Kultuur, Wetenskap en Tegnologie

FIGUUR 8b: Paragon Argitekte, Agri Hoofkantoor, Centurion, Tshwane, 2010

TOTAAL: 100